

บทความวิจัย

การประเมินศักยภาพการพัฒนาโมชชีดี เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมไมซ์
พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา

มัตติกา ชัยมีแรง *

วนิดา นเรธรณ์ †

วิชาญ พันธุ์ดี ‡

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพการพัฒนาโมชชีดี และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโมชชีดีระดับพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินโมชชีดี ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) จำนวนทั้งหมด 8 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน 2) การสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง 3) กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม 4) ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก 5) สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก 6) ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง 7) สภาพแวดล้อมของเมือง และ 8) ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผังเมือง การท่องเที่ยว และการพัฒนาเมืองของจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น พบว่า ค่าความสอดคล้องกันของเหตุผลของตัวแปรทั้ง 8 ตัวมีค่าไม่เกินร้อยละ 10 ต่อมา ผลการให้ค่าคะแนนของตัวแปร (Rating) และค่าน้ำหนักของตัวแปร (Weighting) ในการประเมินศักยภาพการพัฒนาโมชชีดี พบว่า ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน เป็นตัวแปรที่มีผลการคำนวณระดับคะแนนของตัวแปรมากที่สุด อยู่ในระดับศักยภาพพัฒนามาก การวิจัยนี้ยังได้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของการจัดประชุม การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการจัดประชุมให้แก่บุคลากรในพื้นที่ การเพิ่มจำนวนร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึกบริเวณแหล่งที่ตั้งการจัดประชุม และการพัฒนาแอปพลิเคชันในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดงานโมชชีดี

คำสำคัญ: โมชชีดี, อุตสาหกรรมไมซ์, ไมซ์, กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น, อำเภอเมืองนครราชสีมา, จังหวัดนครราชสีมา

* อาจารย์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Email: mattika.c@nrru.ac.th (Corresponding author)

† ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Email: wanida.n@nrru.ac.th

‡ ดร., คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Email: wichan.p@nrru.ac.th

งานวิจัยนี้ได้รับทุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

(Received: 10/03/23, Revised: 26/09/23, Accepted: 30/09/23)

Research Article

Potential Assessment of MICE City Development to Support the Tourism and MICE Industry in Amphoe Mueang Nakhon Ratchasima

Mattika Chaimeerang [§]

Wanida Narethorn ^{**}

Wichan Phandee ^{††}

Abstract

The objectives of this research were to examine potential of developing the MICE city to support the tourism and MICE Industry in Amphoe Mueang Nakhon Ratchasima and propose the MICE city's development guideline of Amphoe Mueang Nakhon Ratchasima. The tool used in this research was the Thailand Convention and Exhibition Bureau's (TCEB) MICE city assessment criterion which consisted of 8 criteria: accessibility, local support for MICE activities, delivering a great attendee experience, accommodation, meeting venue and facilities, city image, city environment, and city safety. The key informants of this research included experts of Nakhon Ratchasima province who specialized in city planning, city development, and tourism. The Analytical Hierarchy Process (AHP) method revealed that the consistency ratio (C.R.) was below 10%, indicating the acceptable consistency of the experts' judgments towards the TCEB's 8 criteria. The results of the experts' rating and weighting revealed that city accessibility was ranked first in terms of having development potential. Finally, this research offered several recommendations including investing in MICE infrastructure in Nakhon Ratchasima province, developing MICE related skills for local people, providing a sufficient number of restaurants and souvenir shops around the meeting location, and creating MICE applications to make MICE activities more informative and recognized.

Keywords: MICE city, MICE industry, MICE, Analytical Hierarchy Process, Mueang Nakhon Ratchasima, Nakhon Ratchasima province

[§] Lecturer, Faculty of Science and Technology, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Email: mattika.c@nrru.ac.th (Corresponding author)

^{**} Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Email: wanida.n@nrru.ac.th

^{††} Dr., Faculty of Science and Technology, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Email: wichan.p@nrru.ac.th

This research was funded by the National Research Council of Thailand (NRCT).

(Received: 10/03/23, Revised: 26/09/23, Accepted: 30/09/23)

1. บทนำ

แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ปี พ.ศ. 2555-2574 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายหลักประการแรกในการสร้างความพร้อมให้กับประเทศไทยในการก้าวไปสู่การผลิตและบริการในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Supply Chain) รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและการกระจายการผลิตและบริการในกลุ่มอาเซียนจนถึงระดับโลก เพิ่มส่วนแบ่งการตลาดในอุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการนานาชาติในภูมิภาคอาเซียน โดยการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ผ่านการนำเอาศักยภาพของทรัพยากรที่สมบูรณ์ด้านการท่องเที่ยวและบริการของประเทศไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2557)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความพร้อมในเรื่องทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมที่งดงาม สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และจำนวนสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และหลากหลาย ทำให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคุณภาพสูง เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ซึ่งมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สามารถนํานักท่องเที่ยวคุณภาพเข้าสู่ประเทศ (Fakfare et al., 2022) โดยในปี พ.ศ. 2565 อุตสาหกรรมไมซ์ของไทยในภาพรวม มีนักเดินทางไมซ์สร้างรายได้ 34,103 ล้านบาท แบ่งเป็นรายได้จากนักเดินทางไมซ์ภายในประเทศ 14,663 ล้านบาท และรายได้จากนักเดินทางไมซ์นานาชาติ 19,439 ล้านบาท (สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน), 2565)

ไมซ์ (MICE) เป็นธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดงานประชุมองค์กร (Meeting) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Travel) งานประชุมวิชาการ (Convention) และงานแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Exhibition) (Campiranon & Arcodia, 2008) โดยมีการจัดการที่ดีและสมบูรณ์อย่างมืออาชีพ ทั้งด้านการบริการ ด้านสถานที่ ด้านการจัดประชุม ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ด้านเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก ด้านการรับส่งสินค้าที่จัดแสดง ด้านพิธีการและศุลกากร เป็นต้น (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2554)

การพัฒนาเมืองเป็นไมซ์ซิตี้ (MICE City) ต้องมีความพร้อมและครอบคลุมของโครงสร้างพื้นฐาน โดยอาศัยตัวแปรหลายอย่าง ได้แก่ สถานที่จัดงาน สถานที่ท่องเที่ยว สนามบิน เส้นทางคมนาคม และสิ่งดึงดูดใจต่าง ๆ (สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน), 2557) รายได้จากอุตสาหกรรมไมซ์เป็นรายได้ในภาคบริการที่สูงกว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อหัว อุตสาหกรรมไมซ์ยังช่วยให้เกิดการสร้างงานและการกระจายรายได้ไปสู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงทั้งทางตรงและทางอ้อม เมืองไมซ์ซิตี้ยังได้รับประโยชน์จากการลงทุนที่ต่อยอดมาจากการเข้าร่วมประชุมหรือเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในพื้นที่

และภาคประชาชนและภาคธุรกิจในเมืองไมซ์ซิตี้ยังได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ผ่านการประชุมสัมมนา วิชาชีพต่าง ๆ (สุรัชธานี ทองมี และคณะ, 2566)

การวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้วิธีการกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process หรือ AHP) เพื่อการประเมินศักยภาพของอำเภอเมืองนครราชสีมา ตามหลักเกณฑ์แนวทางในการพัฒนาไมซ์ซิตี้ (MICE City Criteria Development) ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ที่สามารถอ้างอิงกับระดับนานาชาติ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปพัฒนาขีดความสามารถของเมืองนครราชสีมา ให้เป็นจุดหมายการประชุมระดับนานาชาติ (Preferred MICE Destination) และเป็นการเพิ่มทางเลือกแก่ผู้จัดการประชุม ซึ่งเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางอุตสาหกรรมจัดการประชุมของประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อประเมินศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ตามหลักเกณฑ์และแนวทางของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของไมซ์ซิตี้ ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา

3. การทบทวนวรรณกรรม

3.1 ไมซ์ซิตี้ (MICE City)

3.1.1 ความหมายของไมซ์

ไมซ์ (MICE) ตามคำนิยามของสมาคมส่งเสริมการประชุมกลุ่มประเทศเอเชีย (Asia Association Convention and Visitor Bureaus: AACVB) หมายถึง ธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดประชุมขององค์กรการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล การจัดประชุมนานาชาติ และการจัดแสดงสินค้าเข้าด้วยกัน โดยมีการจัดการที่ดีและสมบูรณ์อย่างมืออาชีพ ทั้งด้านการบริการ ด้านสถานที่ ด้านการจัดประชุม ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ด้านเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก ด้านการรับส่งสินค้าที่จะจัดแสดง ด้านพิธีการและศุลกากร เป็นต้น ประกอบด้วย 4 กลุ่มตามตัวอักษรย่อที่มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน และมีความแตกต่างกันชัดเจน ได้แก่ ธุรกิจการจัดประชุมองค์กร (Meetings) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentives) การจัดประชุมนานาชาติ (Conventions) และการจัดแสดงสินค้า (Exhibitions) รวมเรียกว่า MICE Business (Bauer et al., 2001)

สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมนิทรรศการ (องค์การมหาชน) (2557) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวรูปแบบ MICE ว่าประกอบไปด้วย งานประชุมองค์กร (Meetings) เป็นงานประชุมที่จำเป็นและเป็นทางการของพนักงานในองค์กรนั้น ๆ โดยมักจะมีการจัดนอกสถานที่และจำเป็นที่จะต้องให้พนักงานเดินทางจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่ง โดยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการประชุมองค์กร ทางบริษัทหรือองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งการประชุมองค์กรมีความแตกต่างจากการประชุมวิชาการตรงที่การประชุมองค์กรนั้น พนักงานขององค์กรจำเป็นต้องเข้าร่วมประชุมการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Travel) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการสากล ที่ใช้ประสบการณ์ที่ไม่สามารถหาได้จากการท่องเที่ยวที่อื่น ๆ มาเป็นแรงจูงใจหรือการให้การรับรู้ถึงบุคคลนั้น ๆ เพื่อหวังที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและสนับสนุนเป้าหมายองค์กร งานประชุมวิชาการ (Convention) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมีกิจกรรมหลักคือ การมุ่งไปที่การให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมงาน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมงาน ที่ก่อให้เกิดการอภิปราย การเข้าสังคม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ที่ถูกจัดขึ้น โดยมีเป้าหมายในการแสดงสินค้าในกิจกรรมดังกล่าวเป็นเรื่องราว งานแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Exhibition) เป็นกิจกรรมทางการตลาด ที่ถูกจัดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด มีการจัดขึ้นเป็นประจำ โดยมีบริษัทเข้าร่วมงานจำนวนมาก เพื่อนำสินค้าและบริการของอุตสาหกรรมนั้น ๆ โดยหวังที่จะขาย หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการเพื่อส่งเสริมการขาย ซึ่งงานแสดงสินค้าและนิทรรศการส่วนใหญ่ จะดึงดูดประชาชนและบุคคลทั่วไป โดยสามารถแบ่งประเภทงานได้ เป็นงานจำนวนหน่วยสินค้าให้แก่ผู้บริโภค (Consumer Show) และงานต่อยอดทางธุรกิจกับผู้ประกอบการ (Trade Show)

สำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ คือ การประเมินศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ ซึ่งหมายถึง การประเมินศักยภาพของเมืองด้านธุรกิจงานประชุมองค์กร การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล การจัดประชุมวิชาการ และการจัดแสดงสินค้าและนิทรรศการ ที่สามารถส่งเสริมพัฒนาต่อยอดได้ในทันที ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้เกณฑ์การประเมินไมซ์ซิตี้ (MICE City Assessment Criterion) ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) จำนวนทั้งหมด 8 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน 2) การสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง 3) กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม 4) ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก 5) สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก 6) ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง 7) สภาพแวดล้อมของเมือง และ 8) ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย โดยจะกล่าวถึงสาระสำคัญของเกณฑ์การประเมินดังกล่าวในส่วนต่อไป

3.1.2 ความสำคัญของไมซ์

ไมซ์ (MICE) เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจสูง และการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทั่วโลกมีแนวโน้มการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวแบบไมซ์เพิ่มขึ้น ใน

ฐานะที่เป็นกลไกสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ มีเป้าหมายเฉพาะทาง ธุรกิจและนักท่องเที่ยวมีกำลังซื้อสูง และมีความต้องการสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมไมซ์สูงกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ประมาณ 2-3 เท่า นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ยังมีความสำคัญในด้านอื่น ๆ ได้แก่ (จิพร จันลา, 2556)

3.1.2.1 เกิดการสร้างงานและการกระจายรายได้สู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ ต้องอาศัยองค์ประกอบหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น สถานที่ประชุม โรงแรม ที่พัก การคมนาคมขนส่ง อาหารเครื่องดื่ม การบริการสุขภาพ ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก สถานที่ท่องเที่ยว สถานบันเทิง เป็นต้น

3.1.2.2 เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ เสริมสร้างความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ร่วมงาน

3.1.2.3 สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา ในเรื่องของการพัฒนาและลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ การกำหนดมาตรฐานการฝึกอบรม และการดำเนินงานด้านการตลาดสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์

3.1.2.4 ก่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้านวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดประชุมและนิทรรศการนานาชาติ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่

3.1.2.5 ประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการลงทุนของรัฐในส่วนโครงสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างขึ้นรองรับการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ เช่น ถนน ระบบขนส่งมวลชน

3.1.2.6 สร้างอาชีพด้านการท่องเที่ยวที่ถาวร จากสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยที่เอื้ออำนวยให้สามารถจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ได้ตลอดทั้งปี ซึ่งต่างจากประเทศที่มีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดประชุม ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มที่จะสามารถนำไปสู่การสร้างอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ถาวร โดยไม่เป็นเพียงแต่การท่องเที่ยวตามฤดูกาลดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้

กล่าวโดยสรุปแล้ว การท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ นอกจากมีความสำคัญหลักในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของเมืองแล้วยังส่งผลดีต่อการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาสาธารณูปโภค การก่อสร้างการลงทุนขนาดใหญ่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และการรักษาสภาพแวดล้อม

3.1.3 อุตสาหกรรมไมซ์ในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยมีเมืองอุตสาหกรรมไมซ์ ที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 10 เมือง ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก กรุงเทพมหานคร พัทยา อุตรธานี ขอนแก่น นครราชสีมา สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และสงขลา โดยจุดเด่นของไมซ์ในแต่ละภูมิภาค สามารถสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน), 2565)

3.1.3.1 ภาคเหนือ บริเวณตอนบนมีเชียงใหม่เป็นเมืองหลักที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ มีสถาบันการศึกษาเป็นฐานองค์ความรู้และงานวิจัยระดับสากล เพียบพร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ด้านภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อน เหมาะแก่การปลูกพืชเมืองหนาวที่เป็นพืชเศรษฐกิจ โดยเฉพาะชาและกาแฟชั้นเลิศ อีกทั้งมีชื่อเสียงด้านความสวยงามของดอกไม้บานาพรรณ และเป็นดินแดนแห่งวัฒนธรรมล้านนาที่ยังคงสืบสานกันต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น เช่น การแต่งกายด้วยผ้าทอพื้นเมืองที่มีความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ ศิลปวัฒนธรรมล้านนาที่มีให้เห็นได้ในวัดเก่าแก่และโบราณสถาน งานประเพณีดั้งเดิมที่งดงาม หรือแม้แต่รสชาติอาหารที่จัดจ้านปรุงตามแบบฉบับครัวล้านนา

ภาคเหนือตอนบนนั้นมีการเดินทางสะดวกหลากหลายเส้นทาง ทั้งทางอากาศมีท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ (Chiang Mai International Airport) หรือการเดินทางโดยสายรถไฟ รถโดยสารสาธารณะ จากสถานีขนส่งผู้โดยสารหมอชิต หรือโดยรถยนต์ส่วนตัว มีสถานที่จัดงานสร้างสรรค์ ทั้งด้านการจัดประชุมสัมมนา จัดงานแสดงสินค้า หรือจัดงานเทศกาล โรงแรมที่พักสามารถรองรับนักเดินทางไมซ์ในทุกๆระดับ ทั้งการจัดงานระดับเล็ก ระดับใหญ่ หรือระดับนานาชาติ

ในส่วนของภาคเหนือตอนล่างนั้น นับเป็นฐานการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมระดับภูมิภาค เป็นศูนย์กลางของระบบราชการและการศึกษา ภาคเหนือตอนล่างมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นพื้นที่สำคัญเชิงประวัติศาสตร์ไทยในการตั้งราชธานี จึงทำให้มีการโยกย้ายและปักหลักถิ่นฐานจากกลุ่มชนหลายวัฒนธรรม เป็นเสน่ห์ที่แตกต่างผสมผสานกันอย่างลงตัวในพื้นที่แห่งนี้ โดยภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มภูเขา มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูง

3.1.3.2 ภาคกลาง เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงของประเทศไทยคือ กรุงเทพมหานคร มีจังหวัดอื่น ๆ ที่สำคัญอีกมากมายทั้งด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และเกษตรกรรม ภาคกลางมีสนามบินทั้งหมด 6 แห่ง ที่สามารถรองรับนักเดินทางทั้งที่มาแบบกลุ่ม หรือแบบเช่าเหมาลำ กรุงเทพฯ และภาคกลางมีศูนย์ประชุมที่ได้รับมาตรฐานสถานที่จัดงานประเทศไทย (Thailand MICE Venue Standard หรือ TMVS) จำนวน 135 แห่ง และยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย รวมถึงศูนย์การประชุมและศูนย์การแสดงสินค้าที่ทันสมัย หรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น พระบรมมหาราชวัง หรือ

โบราณสถานที่สำคัญซึ่งได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากทาง UNESCO เช่น อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ในภาคกลางยังมีบริการที่พักหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่โรงแรมที่มีความหรูหรา ไปจนถึงโฮมสเตย์ อีกทั้งยังมีสถานที่ที่สามารถเรียนรู้วิถีชาวบ้าน และรองรับการเข้าชมแบบเป็นหมู่คณะได้ เช่น ภูมิใจการ์เด้น ร้านอาหารและสวนแห่งความภาคภูมิใจของลูกหลานชาวบางขุนเทียนที่เปิดให้ความรู้ รวมถึงมีเวิร์กช็อปทำอาหารไทยจากวัตถุดิบท้องถิ่น

3.1.3.3 ภาคตะวันออก มีชายฝั่งทะเลและแม่น้ำสำคัญหลายสายไหลลงสู่อ่าวไทย ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่และท้องทะเลที่กว้างใหญ่ จึงทำให้มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น การทำสวนผลไม้ อุตสาหกรรมประมง รวมทั้งอาหารแปรรูป และเป็นแหล่งรวมแร่ธาตุที่มีค่ารวมถึงการเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ภายใต้โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor หรือ EEC) ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard

นอกจากนี้ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกยังมีศูนย์ประชุมและงานแสดงสินค้าระดับนานาชาติ 2 แห่ง ได้แก่ 1) Pattaya Exhibition and Convention Hall (PEACH) อยู่ภายใน The Royal Cliff Hotels Group สามารถรองรับผู้เข้าร่วมงาน 10,000 คน 2) Nongnooch Pattaya International Convention and Exhibition Center (NICE) เป็นศูนย์ประชุมและศูนย์แสดงสินค้าขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในสวนนงนุชพัทยา พื้นที่รวม 15,000 ตารางเมตร นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น ๆ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง หรือแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน เช่น ชุมชนตะเคียนเตี้ย ชุมชนเกษตรกรรมเจ้าของสวนมะพร้าวแหล่งสุดท้ายของภาคตะวันออก หรือชุมชนจีนชากแง้ว หมู่บ้านที่ก่อตั้งโดยชาวจีนโพ้นทะเล จังหวัดชลบุรี

3.1.3.4 ภาคตะวันตก มีชื่อเสียงด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย ทั้งบรรยากาศป่าเขาและท้องทะเล ซึ่งเป็นที่นิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติทั่วโลก เช่น อุทยานแห่งชาติเอราวัณ หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ สะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี นอกจากนี้ ทางตอนใต้ของภาคยังเป็นเมืองตากอากาศที่มีชื่อเสียง ซึ่งมีความสวยงามของท้องทะเลและยังเพียบพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ระยะทางที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาคตะวันตกมีบริการที่พักที่มีความหลากหลาย มีโรงแรมที่มีความหรูหรา มีรีสอร์ตท่ามกลางธรรมชาติ ไปจนถึงที่พักบนแพที่มีความเป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร ภาคตะวันตกมีศูนย์ประชุมและสถานที่จัดงานที่ได้รับมาตรฐานสถานที่จัดงานประเทศไทย (Thailand MICE Venue Standard หรือ TMVS) จำนวน 31 แห่ง รวมทั้งโรงแรมเชอราตันหัวหินรีสอร์ตแอนด์สปา ที่ได้รับมาตรฐานสถานที่จัดงานอาเซียน (ASEAN MICE Venue Standard หรือ AMVS)

3.1.3.5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีศิลปะและวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น การทอผ้าไหม ผ้าพื้นเมืองและดนตรีพื้นบ้าน การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไมซ์ในพื้นที่ (ISAN MICE) มีความพร้อมด้านการจัดประชุม สัมมนา งานแสดงสินค้าและอีเวนต์ หรือกิจกรรมไมซ์ทุกรูปแบบ โดยดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ 4 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) พื้นที่พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นที่ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะคุณภาพสูง (Nice Products Developing Cluster) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เน้นพัฒนาศูนย์กลางแฟชั่น ผ้าไหม ผ้าฝ้ายทอมือ ผ้าย้อมคราม และการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูง ในจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น และสกลนคร 2) พื้นที่เศรษฐกิจฐานชีวภาพและอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง (Premium AGRO Industry & Bio Economy Cluster) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เน้นพัฒนาข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ทุ่งสัมฤทธิ์ ให้ได้มาตรฐานอินทรีย์ และพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตและแปรรูปเนื้อสัตว์คุณภาพสูง ในจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ยโสธร และ อำนาจเจริญ 3) พื้นที่ใหม่ที่มีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (New Tourism Attractions Cluster) เน้นส่งเสริม 7 พื้นที่ท่องเที่ยวริมแม่น้ำโขง การท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมอีสานใต้ อุทยานธรณีโคราชสู่อุทยานธรณีโลก การท่องเที่ยวชุมชนช้างสุรินทร์ รวมทั้งบูรณาการในฐานะศูนย์กลางการท่องเที่ยวด้านกีฬา (Sport Tourism Hub) และ 4) พื้นที่พัฒนาฐานอุตสาหกรรมอนาคต (New Industry Node) เน้นพัฒนาพื้นที่ที่มีความได้เปรียบเชิงที่ตั้ง เช่น การบิน (นครพนม-ร้อยเอ็ด) รถไฟความเร็วสูง (นครราชสีมา-หนองคาย) รถไฟฟ้าทางคู่ (ขอนแก่น-หนองคาย) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองและทางพิเศษช่วงระเบียงเศรษฐกิจสายตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor หรือ EWEC)

3.1.3.6 ภาคใต้ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรที่มีทะเลขนานบออยู่ 2 ด้าน คือ ตะวันออกด้านอ่าวไทย และตะวันตกด้านทะเลอันดามัน มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามมีชื่อเสียงในระดับโลกมากมาย ทั้งชายหาดที่ขาวสะอาด หมู่เกาะน้อยใหญ่ ป่าเขาอันอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ยางพาราและปาล์มน้ำมันที่สำคัญในระดับประเทศ ภาคใต้ยังมีภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความเป็นเอกลักษณ์แบบทางใต้ ที่เปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวไมซ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมและการเรียนรู้วิถีชุมชน เช่น การสัมผัสวิถีประมงพื้นบ้าน และการทดลองทำอาหารพื้นบ้านจากวัตถุดิบในท้องถิ่นที่ชุมชนท่องเที่ยวตำบลคลองน้อย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเนื่องจากภาคใต้มีภูมิประเทศและเกาะแก่งที่สวยงาม จึงมีที่พักและสถานที่จัดงานที่มีความหลากหลาย และเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น สามารถรองรับการจัดงานได้ทั้งในโรงแรม บริเวณชายหาด หรือการล่องเรือ รวมถึงสถานที่จัดงานกลางแจ้ง และพื้นที่จัดงานพิเศษที่แตกต่างและสวยงามท่ามกลางธรรมชาติ และมีเส้นทางการเดินทางที่หลากหลาย ทั้งทางอากาศที่มีท่าอากาศยานนานาชาติภูเก็ต (Phuket International Airport) หรือโดยสารรถประจำทางสาธารณะจากสถานีขนส่งสายใต้ หรือโดยรถยนต์ส่วนตัว ในเขตพื้นที่ภาคใต้ยังมีศูนย์ประชุมและสถานที่จัดงานที่ได้มาตรฐานสถานที่จัดงานประเทศไทย (Thailand MICE Venue Standard หรือ TMVS)

3.1.4 เกณฑ์การประเมินไมซ์ซิตี้

สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดหลักการ แนวทาง และเกณฑ์การประเมินไมซ์ซิตี้ เพื่อใช้ในการพิจารณาศักยภาพของเมืองในการรองรับการจัดงานไมซ์ ทั้งนี้ งานไมซ์ประกอบด้วยงาน 4 ประเภท คือ 1) งานประชุมองค์กร (Meetings) 2) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Travel) 3) งานประชุมวิชาการ (Convention) และ 4) งานแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Exhibition) และเมืองที่จะมีความเป็นไมซ์ซิตี้ หรือเมืองที่มีศักยภาพรองรับการจัดงานไมซ์นั้น ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ตัวแปร ตามเกณฑ์การประเมินไมซ์ซิตี้ (MICE City Assessment Criterion) ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดของตัวแปรหลักในการประเมินและคัดเลือกเมืองเพื่อเป็นไมซ์ซิตี้

ตัวแปร	ความหมายและรายละเอียดของตัวแปร
1. ความสะดวกในการเข้าสู่เมือง และสถานที่จัดงาน	ความสะดวกในการเข้าสู่เมือง พิจารณาถึงความยากง่ายในการเข้าสู่เมือง โดยรูปแบบการเดินทางต่าง ๆ เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟฟ้า รถประจำทาง เป็นต้น ซึ่งวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ เช่น ระยะเวลาในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ปัญหาการจราจรในพื้นที่ เป็นต้น
2. การสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง	การสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากกลุ่มต่าง ๆ ในเมืองจัดงาน เป็นกลไกหนึ่งในการจัดงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยการสนับสนุนจากทั้งองค์กรเอกชน และหน่วยงานรัฐบาลในด้านต่าง ๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ ประสานงานการขออนุญาต สนับสนุนด้านการเงิน เป็นต้น รวมถึงบริษัทในเมืองที่ให้บริการรับจ้างจัดงานในด้านต่าง ๆ ควรมีความพร้อมในการสนับสนุนการจัดงานในพื้นที่
3. กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม	กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม เป็นตัวแปรสำคัญในการดึงดูดให้เกิดความต้องการจัดงานในเมือง ซึ่งพิจารณาจากความหลากหลายและความน่าสนใจของสถานที่ต่าง ๆ ในเมืองจัดงาน เช่น สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่สร้างสรรค์ทางสังคม แหล่งช้อปปิ้ง เป็นต้น รวมถึงโอกาสในการติดต่อทางธุรกิจ เป็นตัวแปรสำคัญในการจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Trade Show)
4. ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพร้อมของโรงแรมที่พักในการรองรับผู้เข้าร่วมงาน เป็นตัวแปรพื้นฐานที่ต้องพิจารณาในการเลือกเมืองจัดงาน ซึ่งพิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่น จำนวนห้องที่เพียงพอของโรงแรมในแต่ละระดับ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม คุณภาพการให้บริการ การรักษาความปลอดภัย คุณภาพอาหาร เป็นต้น

ตัวแปร	ความหมายและรายละเอียดของตัวแปร
5. สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก	ความพร้อมของสถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการจัดงาน เป็นตัวแปรพื้นฐานที่ต้องพิจารณาในการเลือกเมืองจัดงาน ซึ่งพิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่น ความจุของสถานที่ที่เพียงพอสามารถรองรับผู้เข้าร่วมงานได้ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนรูปแบบห้องจัดงานตามความต้องการ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม คุณภาพการให้บริการ การรักษาความปลอดภัย คุณภาพอาหาร เป็นต้น รวมถึงการมีสถานที่พิเศษในการจัดงาน และทำให้เมืองดึงดูดการจัดงานได้มากขึ้น
6. ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง	ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง มีส่วนสำคัญในการดึงดูดให้เกิดการจัดงานในเมือง โดยเฉพาะกับชาวต่างชาติ ซึ่งพิจารณาจากทัศนคติของผู้จัดงานและผู้เข้าร่วมงานที่มีต่อเมืองจัดงานทั้งด้านบวกและลบ และการที่เมืองเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป รวมถึงประสบการณ์จัดงานในอดีตที่ผ่านมา
7. สภาพแวดล้อมของเมือง	สภาพแวดล้อมของเมือง เป็นองค์ประกอบโดยรอบในบริเวณเมืองจัดงาน ซึ่งพิจารณาจากความเหมาะสมของสภาพภูมิอากาศในการจัดงาน ความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดงาน รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของเมืองในการรองรับการจัดงาน
8. ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย	ความเสี่ยงในการยกเลิกการจัดงานเป็นอุปสรรคในการคัดเลือกเมืองเพื่อจัดงานไมซ์ เมืองที่อันตรายและมีแนวโน้มในการเกิดความไม่สงบ ทั้งจากปัญหาด้านการเมืองและปัญหาด้านสังคมสูง จะไม่เหมาะสมในการจัดงาน โดยวัดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมา

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) (2557)

3.2 กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process: AHP)

กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process: AHP) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการวัดค่าระดับค่าของการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อให้ผลการตัดสินใจถูกต้อง ตรงกับเป้าหมายของการตัดสินใจได้มากที่สุด กระบวนการ AHP ที่ว่านี้ได้รับการคิดค้นเมื่อปลายทศวรรษที่ 1970 โดยศาสตราจารย์ Thomas L. Saaty แห่งมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย และมีการนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจต่าง ๆ มากมาย ทั้งในเรื่องที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (Saaty, 1987)

กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น อาศัยหลักการของการตัดสินใจแบบพหุเกณฑ์ มีการจัดข้อมูลให้เป็นโครงสร้างแบบลำดับชั้น ผู้ตัดสินใจสามารถใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ เปรียบเทียบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันแบบเป็นรายคู่ (Pairwise Comparison) ในแต่ละส่วนของแต่ละลำดับชั้น โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น สามารถตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลได้ ทั้งนี้ จุดเด่นของกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น มีดังต่อไปนี้ (Saaty, 1987)

3.2.1 ให้ผลการตัดสินใจน่าเชื่อถือกว่าวิธีอื่น ๆ เนื่องจากใช้วิธีการเปรียบเทียบเชิงคู่ในการตัดสินใจ ก่อนที่จะลงมือตอบคำถาม

3.2.2 มีโครงสร้างที่เป็นแผนภูมิลำดับขั้น เลียนแบบกระบวนการความคิดของมนุษย์ ทำให้ง่ายต่อการใช้และการทำความเข้าใจ

3.2.3 ผลลัพธ์ที่ได้เป็นปริมาณตัวเลข ทำให้ง่ายต่อการจัดลำดับความสำคัญ และยังสามารถนำผลลัพธ์ดังกล่าวไปเปรียบเทียบ (Benchmarking) กับหน่วยงานอื่น ๆ ได้

3.2.4 สามารถจัดการตัดสินใจแบบมีอคติหรือลำเอียงออกไปได้

3.2.5 ใช้ได้ทั้งกับการตัดสินใจแบบคนเดียว และแบบที่เป็นกลุ่มหรือหมู่คณะ

3.2.6 ก่อให้เกิดการประนีประนอมและการสร้างประชาคมติ

3.2.7 ไม่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษมาคอยควบคุม

กล่าวโดยสรุปแล้ว กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น มีโครงสร้างหรือแนวคิดเลียนแบบความคิดของมนุษย์ที่ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา โดยวิเคราะห์ด้วยสำคัญตามเหตุและผลที่เหมาะสมกับปัญหานั้น ๆ (หรือเป้าหมายที่ต้องการ) นอกจากนี้ ยังเป็นเทคนิคที่ง่ายทั้งในลักษณะเป็นรายบุคคลหรือหมู่คณะ มีผลที่น่าเชื่อถือและแม่นยำ เหมาะสมสำหรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลในการนำไปใช้ในกระบวนการการตัดสินใจ (สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน), 2561)

4. ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) โดยรูปแบบของการวิจัยประกอบไปด้วยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินศักยภาพการพัฒนาโมชชีดีที่ประกอบไปด้วย 8 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน 2) การสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง 3) กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม 4) ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก 5) สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก 6) ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของเมือง 7) สภาพแวดล้อมของเมือง และ 8) ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติเป็นที่ปรึกษางานวิจัยทางการท่องเที่ยว การพัฒนาเมือง และการผังเมือง หรือเป็นผู้มีประสบการณ์การทำวิจัยทางการท่องเที่ยว การพัฒนาเมือง และการผังเมือง ในหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานระดับจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตอบแบบประเมินศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบประเมินศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ของผู้เชี่ยวชาญ จะใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 การวินิจฉัยเปรียบเทียบแต่ละคู่ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปร โดยผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาว่า คู่ตัวแปรที่ทำการพิจารณาเปรียบเทียบ ตัวแปรใดมีความสำคัญมากกว่าตัวแปรอื่นที่นำมาเปรียบเทียบ และในระดับใด โดยการให้ค่าน้ำหนักการเปรียบเทียบ เช่น มีความสำคัญเท่ากัน ปานกลาง มาก และมากที่สุด เป็นต้น แล้วทำการใช้ตัวเลขเพื่อแทนค่าน้ำหนักการเปรียบเทียบดังกล่าว เพื่อให้การพิจารณานั้นมีความถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น

สำหรับเทคนิคกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) (2561) ได้มีการคิดค้นและคำนวณค่าที่เหมาะสมสำหรับการใช้แทนค่าน้ำหนักในการเปรียบเทียบตัวแปรแต่ละคู่ พบว่า ตัวเลข 1-9 นั้นมีความเหมาะสมกับเหตุผล และสะท้อนถึงระดับที่สามารถแยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ดี ดังแสดงในตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 ค่าความสำคัญ ความหมาย และคำอธิบายของการเปรียบเทียบตัวแปรแต่ละคู่

ค่าความสำคัญ	ความหมาย	คำอธิบาย
1	มีความสำคัญเท่ากัน	ตัวแปรทั้งสองที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบมีความสำคัญเท่ากัน
3	มีความสำคัญกว่าปานกลาง	ตัวแปรที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบ มีความสำคัญกว่าอีกตัวแปรหนึ่งในระดับปานกลาง
5	มีความสำคัญกว่ามาก	ตัวแปรที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบมีความสำคัญกว่าอีกตัวแปรหนึ่งในระดับมาก
7	มีความสำคัญกว่ามากที่สุด	ตัวแปรที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบมีความสำคัญกว่าอีกตัวแปรหนึ่งในระดับมากที่สุด
9	มีความสำคัญกว่าสูงสุด	ตัวแปรที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบมีความสำคัญกว่าอีกตัวแปรหนึ่งในระดับสูงสุด
2, 4, 6, 8	เป็นค่าความสำคัญระหว่างกลางของค่าที่กล่าวไว้ข้างต้น	ค่าความสำคัญในการเปรียบเทียบตัวแปรถูกพิจารณาว่าควรเป็นค่าระหว่างกลางของค่าที่กล่าวไว้ข้างต้น

ที่มา: สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) (2561)

ตารางที่ 3 แสดงตารางการให้ค่าคะแนนน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรรายคู่ โดยการทำเครื่องหมายวงกลม ○

ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าคะแนนมาตรฐานตัวแปร																ตัวแปร	
	มากกว่า								เท่ากัน		น้อยกว่า							
A1	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A2
A1	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A3
A1	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A4
A1	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A5
A1	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A6
A1	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A7
A1	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A8

ที่มา: คณะผู้วิจัย (2565)

หมายเหตุ: กำหนดให้อักษรย่อตัวแปร A1-A8 คือ

- A1 หมายถึง ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน
- A2 หมายถึง การสนับสนุนการจัดงานโมซซิดีจากในเมือง
- A3 หมายถึง กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม
- A4 หมายถึง ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก
- A5 หมายถึง สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก
- A6 หมายถึง ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง
- A7 หมายถึง สภาพแวดล้อมของเมือง
- A8 หมายถึง ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย

3.2 เปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรทีละคู่ แล้วนำค่าที่ได้มาใส่ลงในตารางเมทริกซ์ การให้น้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์การประเมิน เนื่องจากเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจแต่ละเกณฑ์นั้น มีความสำคัญต่อเป้าหมายในการตัดสินใจไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องหาน้ำหนักความสำคัญของแต่ละเกณฑ์ก่อนที่จะทำการประเมินทางเลือก โดยสร้างตารางเมทริกซ์เปรียบเทียบเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเป็นคู่ โดยในตารางเมทริกซ์เมื่อทำการเปรียบเทียบตัวแปรของตัวเอง เช่น ตัวแปร A1 เปรียบเทียบกับตัวแปร A1 ค่าที่ได้จะเท่ากับ 1 ดังนั้น เส้นทแยงมุมในตารางเมทริกซ์จะประกอบด้วยตัวเลข 1 เท่านั้นเพราะว่าเป็นจุดที่ตัวแปรแต่ละตัวแปรเปรียบเทียบกับตัวเอง

3.3 การคำนวณค่าน้ำหนักเมื่อได้ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบตัวแปรรายคู่โดยผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 การคำนวณค่ามาตรฐาน (Normalize) โดยการนำผลรวมของค่าตัวเลขในคอลัมน์ไปหารกับค่าตัวเลขของทุกแถวในคอลัมน์นั้น ๆ

3.3.2 การคำนวณค่าน้ำหนัก (Eigenvector) ของแต่ละตัวแปรในแต่ละแถวโดยการนำผลรวมสุดท้ายของค่ามาตรฐาน (Normalize) เท่ากับ 8.000 ไปหารผลรวมของค่ามาตรฐาน (Normalize) ให้ครบทุกแถวในคอลัมน์เดียวกัน

3.4 การคำนวณค่าความสอดคล้องกันของเวกเตอร์ (Consistency Vector) ได้จากค่าผลรวมทั้งหมดของคะแนนของตัวแปรในแนวนอนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ คูณด้วยค่าน้ำหนัก (Eigenvector) ของแต่ละตัวแปรในแนวตั้งแล้วหารด้วยค่าน้ำหนักของตัวแปรในแต่ละแถว

3.5 การคำนวณค่าความสอดคล้องกันของเหตุผล (Consistency Ratio: C.R.) เพื่อทดสอบว่าผลการเปรียบเทียบรายคู่ตัวแปรที่ได้ดำเนินการ มีความสอดคล้องกันของเหตุผลหรือไม่ ด้วยสมการต่อไปนี้

$$C.R. = C.I./R.I.$$

โดยตัวแปรในสมการข้างต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5.1 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (Consistency Index: C.I.) ดังสมการต่อไปนี้

$$C.I. = (\lambda_{\max} - n) / (n - 1)$$

โดยการคำนวณ $\lambda_{\max}$ เป็นค่าที่คำนวณได้จากการนำผลรวมของค่าความสอดคล้องกันของเวกเตอร์ (Consistency Vector) หารด้วยขนาดของตารางเมทริกซ์

3.5.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Consistency Index: R.I.) โดยที่ค่า R.I. เป็นค่าที่ขึ้นกับขนาดของเมทริกซ์ตั้งแต่ 1x1 จนถึง 15x15 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Consistency Index: R.I.)

N	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
R.I.	0.00	0.00	0.58	0.90	1.12	1.24	1.32	1.41	1.45	1.49	1.51	1.48	1.56	1.57	1.59

ที่มา: สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน), (2561)

โดยผลการคำนวณได้ค่า C.R. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.10 หรือ ร้อยละ 10 ถือว่ามีความสอดคล้องกันของเหตุผลอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และผลการคำนวณได้ค่า C.R. มากกว่า 0.10 จะถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สามารถยอมรับได้ จะต้องทบทวนการวินิจฉัย

3.6 การให้ค่าคะแนนของตัวแปร (Rating) และค่าน้ำหนักของตัวแปร (Weighting) ในการประเมินศักยภาพการพัฒนาโมซิจิตี เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมโมซิจิตี พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา โดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าคะแนน 1 – 3 แก่เกณฑ์การประเมินโมซิจิตี (MICE city assessment criterion) ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ทั้ง 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน 2) การสนับสนุนการจัดงานโมซิจิตีจากในเมืองจัดงาน 3) กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม 4) ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก 5) สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก 6) ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง 7) สภาพแวดล้อมของเมือง และ 8) ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย โดย 1 = มีศักยภาพน้อย, 2 = มีศักยภาพปานกลาง, และ 3 = มีศักยภาพมาก ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงตารางการให้ค่าคะแนนของตัวแปร (Rating) ของผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินศักยภาพการพัฒนาโมซิจิตี

ตัวแปร	ค่าคะแนนของตัวแปร (1 – 3)
A1 ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน	
A2 การสนับสนุนการจัดงานโมซิจิตีจากในเมือง	
A3 กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม	
A4 ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	
A5 สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก	
A6 ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง	
A7 สภาพแวดล้อมของเมือง	
A8 ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย	

ที่มา: คณะผู้วิจัย (2565)

หมายเหตุ: กำหนดให้ 1 = มีศักยภาพน้อย, 2 = มีศักยภาพปานกลาง, และ 3 = มีศักยภาพมาก

จากการให้ค่าคะแนน (Rating) ของผู้เชี่ยวชาญในตารางที่ 5 คณะผู้วิจัยจะคำนวณค่าน้ำหนักของตัวแปร (Weighting) ที่ได้รับการถ่วงน้ำหนักแต่ละตัวแปร และจัดระดับศักยภาพการพัฒนาโมซิจิตี โดยใช้สมการต่อไปนี้

$$S = R_{1.....8} \times W_{1.....8}$$

เมื่อ S = ระดับคะแนนของตัวแปร

$R_{1.....8}$ = ค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร

$W_{1.....8}$ = ค่าน้ำหนักของตัวแปร

3.7 การแบ่งระดับศักยภาพการพัฒนาโมซ์ซีดี

การแบ่งระดับศักยภาพการพัฒนาโมซ์ซีดี เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมโมซ์ พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา หลังจากที่ได้ทำการคำนวณค่าคะแนน (Rating) และค่าน้ำหนักของตัวแปร (Weighting) ทั้งหมด 8 ตัวแปร คณะผู้วิจัยจะนำผลการคำนวณระดับคะแนนของตัวแปร ไปทำการแบ่งระดับศักยภาพการพัฒนาโมซ์ซีดี ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับศักยภาพการพัฒนาน้อย ระดับศักยภาพการพัฒนากึ่งกลาง และระดับศักยภาพการพัฒนามาก

5. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการประเมินศักยภาพการพัฒนาโมซ์ซีดี มีดังต่อไปนี้

1. ผลการให้ค่าคะแนนมาตรฐานเปรียบเทียบตัวแปรรายคู่

จากการให้ค่าคะแนนมาตรฐานเปรียบเทียบตัวแปร ทั้งหมด 8 ตัวแปร ของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องด้านการผังเมือง การท่องเที่ยว และการพัฒนาเมือง ของหน่วยงานระดับจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน ผลการศึกษาได้ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบรายคู่ตัวแปร ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบรายคู่ตัวแปรโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตัวแปร	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8
A1	1.00	3.00	5.00	3.00	5.00	3.00	7.00	5.00
A2	0.20	1.00	3.00	1.00	3.00	1.00	5.00	0.33
A3	0.20	0.20	1.00	0.33	3.00	0.33	5.00	0.20
A4	0.20	1.00	3.00	1.00	3.00	1.00	5.00	0.33
A5	0.20	0.20	0.14	0.20	1.00	0.33	3.00	0.20
A6	0.20	1.00	3.00	1.00	3.00	1.00	7.00	0.20
A7	0.13	0.14	0.20	0.14	0.33	0.14	1.00	0.13
A8	0.20	3.00	0.20	0.33	3.00	3.00	3.00	1.00
รวม	2.33	9.54	15.54	7.01	21.33	9.81	36.00	7.39

ที่มา: คณะผู้วิจัย (2565)

2. ผลการคำนวณค่า Normalize และค่าน้ำหนัก (Eigenvector) ของตัวแปร ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการคำนวณค่ามาตรฐาน (Normalize) และค่าน้ำหนัก (Eigenvector) ของตัวแปร

ตัวแปร	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	รวม	ค่าน้ำหนัก (Eigenvector)
A1	0.43	0.31	0.32	0.43	0.23	0.31	0.19	0.68	2.91	0.36
A2	0.09	0.10	0.19	0.14	0.14	0.10	0.14	0.05	0.95	0.12
A3	0.09	0.02	0.06	0.05	0.14	0.03	0.14	0.03	0.56	0.07
A4	0.09	0.10	0.19	0.14	0.14	0.10	0.14	0.05	0.95	0.12
A5	0.09	0.02	0.01	0.03	0.05	0.03	0.08	0.03	0.34	0.04
A6	0.09	0.10	0.19	0.14	0.14	0.10	0.19	0.03	0.99	0.12
A7	0.05	0.01	0.01	0.02	0.02	0.01	0.03	0.02	0.18	0.03
A8	0.09	0.31	0.01	0.05	0.14	0.31	0.08	0.14	1.13	0.14
รวม	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	8.00	1.00

ที่มา: คณะผู้วิจัย (2565)

จากตารางที่ 7 ได้ผลการคำนวณค่าน้ำหนัก (Eigenvector) ของตัวแปรทั้งหมด 8 ตัวแปร โดยเรียงลำดับตามค่าน้ำหนัก ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน (A1) มีค่าน้ำหนัก 0.36 ตัวแปรความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย (A8) มีค่าน้ำหนัก 0.14 ตัวแปรการสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง (A2) ตัวแปรที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก (A4) และตัวแปรภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง (A6) มีค่าน้ำหนัก 0.12 ตัวแปรกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม (A3) มีค่าน้ำหนัก 0.07 ตัวแปรสถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก (A5) มีค่าน้ำหนัก 0.04 และตัวแปรสภาพแวดล้อมของเมือง (A7) มีค่าน้ำหนัก 0.03

3. ผลการคำนวณค่าความสอดคล้องกันของเวกเตอร์ (Consistency Vector) ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการคำนวณค่าความสอดคล้องกันของเวกเตอร์ (Consistency Vector)

ตัวแปร	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	ค่าความสอดคล้องกัน ของเวกเตอร์ (Consistency Vector)
A1	0.36	0.36	0.35	0.36	0.21	0.37	0.15	0.70	7.89
A2	0.07	0.12	0.21	0.12	0.13	0.12	0.11	0.05	7.79
A3	0.07	0.02	0.07	0.04	0.13	0.04	0.11	0.03	7.32
A4	0.07	0.12	0.21	0.12	0.13	0.12	0.11	0.05	7.79
A5	0.07	0.02	0.01	0.02	0.04	0.04	0.07	0.03	7.33
A6	0.07	0.12	0.21	0.12	0.13	0.12	0.15	0.03	7.70
A7	0.05	0.02	0.01	0.02	0.01	0.02	0.02	0.02	7.45
A8	0.07	0.36	0.01	0.04	0.13	0.37	0.07	0.14	8.44
ผลรวม	0.84	1.14	1.09	0.83	0.90	1.21	0.79	1.04	61.71

ที่มา: คณะผู้วิจัย (2565)

4. ผลการคำนวณค่าความสอดคล้องกันของเหตุผล (Consistency Ratio: C.R.)

การคำนวณหาค่าความสอดคล้องกันของเหตุผล (Consistency Ratio: C.R.) จากสมการ

$$C.R. = C.I./R.I.$$

โดยทำการคำนวณหาค่าตัวแปรในสมการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (Consistency Index : C.I.) ดังสมการต่อไปนี้

$$C.I. = (\lambda_{\max} - n) / (n - 1)$$

4.1.1 ค่า $\lambda_{\max}$ คำนวณได้จากการนำผลรวมของค่าความสอดคล้องกันของเวกเตอร์ (Consistency Vector) แสดงในตารางที่ 8หารด้วยขนาดของตารางเมทริกซ์ เท่ากับ 8 ผลการคำนวณ คือ $61.71 - 8 = 7.71$

4.1.2 ค่า C.I. ผลการคำนวณ คือ

$$\begin{aligned} C.I. &= (7.71-8)/(8-1) \\ &= -0.29/7 \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น ค่า } C.I. = -0.04$$

4.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม (Random Consistency Index: R.I.) โดยที่ค่า R.I. เป็นค่าขนาดของตารางเมทริกซ์ คือ 8 และในตารางค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสุ่ม ค่า 8 เท่ากับ 1.41

$$\text{ดังนั้น ค่า } R.I. = 1.41$$

ดังนั้น ผลการคำนวณค่าความสอดคล้องกันของเหตุผล (Consistency Ratio: C.R.) คือ

$$C.R. = -0.04/1.41$$

$$\text{ดังนั้น ค่า } C.R. = -0.03$$

ในงานวิจัยนี้ ผลการคำนวณค่า C.R. ได้เท่ากับ -0.03 มีค่าน้อยกว่า 0.10 หรือ 10 เปอร์เซ็นต์ ถือว่ามีความสอดคล้องกันของเหตุผลอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับ สามารถนำค่าน้ำหนัก (Eigenvector) ของตัวแปรไปใช้ได้

5. ผลการให้ค่าคะแนนของตัวแปร (Rating) ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการให้ค่าคะแนนของตัวแปร (Rating) โดยผู้เชี่ยวชาญ (1 = มีศักยภาพน้อย, 2 = มีศักยภาพปานกลาง, 3 = มีศักยภาพมาก)

ตัวแปร	ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าคะแนนของตัวแปร (1- 3)					
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คะแนนเฉลี่ย
A1 ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน	3	3	3	3	3	3.00
A2 การสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง	2	2	2	2	2	2.00
A3 กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม	1	2	1	1	2	1.40
A4 ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	2	2	3	2	3	2.40
A5 สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก	2	2	2	2	2	2.00
A6 ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง	2	3	3	2	3	2.60
A7 สภาพแวดล้อมของเมือง	1	1	1	1	1	1.00
A8 ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย	2	2	1	2	3	2.00

ที่มา: คณะผู้วิจัย (2565)

6. ผลการคำนวณค่าน้ำหนักของตัวแปร (Weighting) ในการประเมินศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมไมซ์ พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จากสมการ

$$S = R_{1.....8} \times W_{1.....8}$$

ผลการคำนวณค่าน้ำหนักของตัวแปร (Weighting) โดยเรียงลำดับระดับคะแนน พบว่า ตัวแปรความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน (A1) มีระดับคะแนน 1.08 ตัวแปรภาพลักษณ์และชื่อเสียงของเมือง (A6) มีระดับคะแนน 0.31 ตัวแปรที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก (A4) มีระดับคะแนน 0.29 ตัวแปรความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย (A8) มีระดับคะแนน 0.28 ตัวแปรการสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง (A2) มีระดับคะแนน 0.24 ตัวแปรกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม (A3) มีระดับคะแนน 0.10 ตัวแปรสถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก (A5) มีระดับคะแนน 0.08 และตัวแปรสภาพแวดล้อมของเมือง (A7) มีระดับคะแนน 0.03

7. ผลการแบ่งระดับศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ของตัวแปร 8 ตัวแปร ตามเกณฑ์การประเมินไมซ์ซิตี้ (MICE City Assessment Criterion) ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน)

จากผลการคำนวณค่าน้ำหนักของตัวแปร (Weighting) ของตัวแปรทั้งหมด 8 ตัวแปร คณะผู้วิจัยได้นำมาจัดช่วงคะแนนเพื่อแบ่งระดับศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ ออกเป็น 3 ระดับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คะแนน 0.74 – 1.09 ตัวแปรมีระดับศักยภาพการพัฒนามาก

คะแนน 0.39 – 0.73 ตัวแปรระดับศักยภาพการพัฒนานปานกลาง

คะแนน 0.03 – 0.38 ตัวแปรระดับศักยภาพการพัฒนาน้อย

โดยผลการศึกษา พบว่า ระดับศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมไมซ์ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

ระดับศักยภาพการพัฒนามาก ได้แก่ ตัวแปรความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน (A1)

ระดับศักยภาพการพัฒนาน้อย ได้แก่ ตัวแปรการสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง (A2) กิจกรรม

เพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม (A3) ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก (A4) สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก (A5) ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง (A6) ตัวแปรสภาพแวดล้อมของเมือง (A7) และความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย (A8)

ระดับศักยภาพการพัฒนาปานกลาง ไม่พบผลการคำนวณระดับคะแนนของตัวแปรในงานวิจัย

6. อภิปรายผล

พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่ศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาต่าง ๆ ของจังหวัด และภูมิภาค การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมไมซ์ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา วิธีการศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์เอกสารข้อมูลและการประยุกต์ใช้กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process: AHP) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวข้องด้านการผังเมือง การท่องเที่ยว และการพัฒนาเมือง จากหน่วยงานในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน ให้ค่าคะแนนมาตรฐานเปรียบเทียบตัวแปรรายคู่ตามเกณฑ์การประเมินไมซ์ซิตี้ (MICE city assessment criterion) ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) จำนวนทั้งสิ้น 8 ตัวแปร ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน (A1) การสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง (A2) กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม (A3) ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก (A4) สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก (A5) ภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง (A6) สภาพแวดล้อมของเมือง (A7) และความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย (A8)

จากนั้นได้นำค่าคะแนนเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบตัวแปรรายคู่ มาคำนวณค่าน้ำหนัก (Eigenvector) ของตัวแปร โดยสามารถเรียงลำดับตัวแปร ได้ลำดับที่หนึ่ง คือ ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน (A1) มีค่าน้ำหนัก 0.36 ลำดับที่สอง คือ ความเสี่ยงในการยกเลิกงานและการรักษาความปลอดภัย (A8) มีค่าน้ำหนัก 0.14 ลำดับที่สาม คือ การสนับสนุนการจัดงานไมซ์จากในเมือง (A2) ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก (A4) และภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงของเมือง (A6) มีค่าน้ำหนัก 0.12 ลำดับที่สี่ คือ กิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการประชุม (A3) มีค่าน้ำหนัก 0.07 ลำดับที่ห้า คือ สถานที่จัดงานและสิ่งอำนวยความสะดวก (A5) มีค่าน้ำหนัก 0.04 และลำดับที่หก คือ สภาพแวดล้อมของเมือง (A7) มีค่าน้ำหนัก 0.03

ต่อมา คณะผู้วิจัยได้คำนวณค่าความสอดคล้องกันของเหตุผล (Consistency Ratio: C.R.) เพื่อทดสอบว่าผลของการเปรียบเทียบตัวแปรรายคู่ที่ได้ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องกันของเหตุผล โดยผลการคำนวณค่า C.R. ได้เท่ากับ -0.03 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.10 หรือร้อยละ 10 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับ ถือว่า ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับตัวแปรเกณฑ์การประเมินไมซ์ซิตี้ (MICE City Assessment Criterion) ของสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ทั้ง 8 ตัวแปร มีความสอดคล้องกันสูง (Saaty, 1987)

ต่อมา คณะผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าคะแนนของตัวแปร (Rating) ทั้ง 8 ตัวแปร ตามเกณฑ์การประเมินไมซ์ซิตี้ (MICE City Assessment Criterion) โดยกำหนดให้ 1 = มีศักยภาพน้อย, 2 = มีศักยภาพปานกลาง และ 3 = มีศักยภาพมาก และนำคะแนนดังกล่าวมาค่าน้ำหนักของตัวแปร (Weighting) เพื่อแบ่งระดับศักยภาพการพัฒนาไมซ์ซิตี้ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยพบว่า ตัวแปรที่มีศักยภาพที่สมควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ความสะดวกในการเข้าสู่เมืองและสถานที่จัดงาน (A1)

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา เป็นพื้นที่ศูนย์กลางของจังหวัดนครราชสีมา และรัฐบาลมีเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นศูนย์กลางโครงข่ายคมนาคม (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2565) โดยในปัจจุบัน พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา มีการพัฒนาและศักยภาพเกี่ยวกับโครงข่ายคมนาคม โดยทางรถยนต์มีเส้นทางถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) เป็นเส้นทางถนนเชื่อมต่อกับจังหวัดสระบุรี ผ่านอำเภอสำคัญของจังหวัดนครราชสีมา เช่น อำเภอปากช่อง สีคิ้ว สูงเนิน เข้าสู่พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา และมีการเชื่อมต่อกับเส้นทางถนนต่าง ๆ เพื่อการเดินทางไปยังจังหวัดอื่น ๆ เช่น ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 เชื่อมต่อไปยังจังหวัดบุรีรัมย์ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 เชื่อมต่อไปยังจังหวัดชัยภูมิ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 207 เชื่อมต่อไปยังจังหวัดขอนแก่น และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 เชื่อมต่อไปยังจังหวัดปราจีนบุรี การขนส่งทางอากาศ ปัจจุบันท่าอากาศยานนครราชสีมาใช้เป็นท่ารองรับการบินขึ้น - ลง ของเครื่องบินเช่าเหมา เครื่องบินเอกชน เครื่องบินส่วนบุคคล เครื่องบินทหาร เครื่องบินราชการและรัฐวิสาหกิจ และมีแผนการพัฒนาท่าอากาศยานนครราชสีมา ให้เป็นศูนย์ซ่อมอากาศยานของประเทศ การพัฒนาเป็นศูนย์จำหน่ายอะไหล่ชิ้นส่วนด้านการบิน และการพัฒนาด้านการบินพาณิชย์ และมีโครงการพัฒนารถไฟความเร็วสูง เส้นทางกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมา - หนองคาย และโครงการพัฒนารถไฟทางคู่ (Wonglakorn et al., 2023)

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้างต้น คณะผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมไมซ์ ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชุม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ตลอดจนพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชุมให้แก่ประชาชนในพื้นที่
2. ควรเพิ่มจำนวนและพัฒนาคุณภาพร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึกที่รองรับบริเวณแหล่งที่ทำการจัดประชุม

3. ควรพัฒนาแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมประชุมและประชาชนทั่วไปได้เข้าถึงและรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดงานไมซ์ซิตี้ในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่ ในประเทศ และในต่างประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่ได้อนุเคราะห์อุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย

บรรณานุกรม

- กิริติ พลเพชร. (2551). ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อการวางแผนป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในจังหวัดเพชรบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรพร จันลา. (2556). แนวทางการเพิ่มศักยภาพของจังหวัดขอนแก่นในการท่องเที่ยวรูปแบบ MICE. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2554). ธุรกิจไมซ์ (MICE BUSINESS). เฟิร์นข้าหลวง พรินดี แอนด์พับลิชชิง.
- ภาคจิรา แสนใจ และ สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. (2558). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ (MICE) ในจังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน). (2561). กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น. https://www.dti.or.th/download/150319174753_3ahp4.pdf
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2557). การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไมซ์อนาคตไทย วิทยาลัยทศรัณู AEC โครงการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ SMEs เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งเสริมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมไมซ์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา. (2565). แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ฉบับประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. https://www2.nakhonratchasima.go.th/files/com_ebook_strategy/2023-03_e4011bba3ea5719.pdf
- สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน). (2557). *โครงการจัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางในการพัฒนาไมซ์ที่ดี*.
http://123.242.173.4/rayong_eoffice/application/agenda/download.php?path=attach_file/agenda/%203su5rhd41q.pdf&filename=%BA%B7%CA%C3%D8%BB%BC%D9%E9%BA%C3%D4%CB%D2%C3%E2%A4%C3%A7%A1%D2%C3%CF.pdf
- สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน). (2565). 10 เมืองไมซ์ในประเทศไทย. <https://www.thaimiceoss.com/mice-cities/>
- สุรัชธานี ทองมี และคณะ. (2566). การพัฒนาโมเดลการตลาดเมืองไมซ์ที่ดีสู่ความสำเร็จในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เมืองไมซ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 29(1), 17-34.
- Bauer, T. G., Lambert, J., & Hutchison, J. (2001). Government intervention in the Australasian Meetings, Incentives, Conventions and Exhibitions Industry (MICE). *Journal of Convention & Exhibition Management*, 3(1), 65–87. https://doi.org/10.1300/J143v03n01_05
- Campiranon, K., & Arcodia, C. (2008). Market segmentation in time of Crisis: A case study of the MICE sector in Thailand. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 23(2–4), 151–161. https://doi.org/10.1300/J073v23n02_12
- Fakfare, P., Lee, J.-S., & Han, H. (2022). Thailand tourism: A systematic review. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 39(2), 188–214. <https://doi.org/10.1080/10548408.2022.2061674>
- Saaty, R. W. (1987). The analytic hierarchy process—What it is and how it is used. *Mathematical Modelling*, 9(3–5), 161–176. [https://doi.org/10.1016/0270-0255\(87\)90473-8](https://doi.org/10.1016/0270-0255(87)90473-8)
- Wonglakorn, N., Chantaratang, A., Suksiripattanapong, C., Na Sriatha, K., Aunphoklang, W., Ninjinda, N., & Keerakittisakul, W. (2023). The development of service metrics indicators of a public transportation service case study: Intercity trains in Nakhon Ratchasima province, Thailand. *Sustainability*, 15(15), 11739. <https://doi.org/10.3390/su151511739>